

بررسی رابطه کمال گرایی و انگیزه پیشرفت با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان مدارس متوسطه ناحیه یک شهر قزوین در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷

پروانه کلهر

کارشناسی ارشد روان شناسی تربیتی، دانشگاه الزهراء تهران.

نام نویسنده مسئول:

پروانه کلهر

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۶/۲

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۸/۵

چکیده

پژوهش حاضر از لحاظ هدف کاربردی و از لحاظ روش توصیفی -تحلیلی با استفاده از ابزار پرسشنامه می باشد. هدف پژوهش ارتباط کمال گرایی و انگیزه پیشرفت با پیشرفت درسی می باشد. جامعه آماری پژوهش نیز فراگیران دختر و پسر دوره دوم مقطع متوسطه در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ می باشند. تعداد نمونه با استفاده از فرمول کوکران ۳۸۵ نفر انتخاب شدند. و از روش نمونه گیری خوشه ای استفاده شده است. در پژوهش حاضر از پرسشنامه کمال گرایی هیل و همکاران (۲۰۰۴) و پرسشنامه انگیزه پیشرفت هرمنس استفاده شده است. آزمون کلموگروف - اسمیرنوف نرمال بودن داده ها را نشان داد. لذا جهت بررسی فرضیه های پژوهش از آزمون پارامتریک پیرسون و رگرسیون استفاده شده است. نتایج بدست آمده از تجزیه و تحلیل داده ها نشان داد که برای فرضیه اول میزان ضریب همبستگی برابر با $r=0/184$ با سطح معناداری $P=0/004$ است. که در نتیجه بین کمالگرایی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان پسر رابطه وجود دارد. و برای فرضیه دوم میزان ضریب همبستگی برابر با $r=0/030$ با سطح معناداری $sig=0/742$ است که در نتیجه بین میل به پیشرفت و پیشرفت درسی دختران رابطه معنی داری بدست نیامد که در نتیجه فرضیه دوم رد می شود و در فرضیه سوم میزان ضریب همبستگی برابر با $r=0/218$ با سطح معناداری $sig=0/001$ بود. چون میزان معناداری حساب شده از آلفای ۰/۰۵ کمتر است در نتیجه فرضیه سوم تایید می شود و در فرضیه سوم یافته ها، نشان داد که متغیر های کمال گرایی و انگیزه پیشرفت در مجموع ۰/۰۳۲ درصد پیشرفت تحصیلی دانش آموزان را تبیین می کنند. و نیز داده های حاصل آزمون f معناداری R^2 (ضریب تعیین) را تایید می نماید. چون سطح معناداری حساب شده از آلفای ۰/۰۵ کمتر است. در مجموع اعداد جدول ضرایب، تبیین کنندگی متغیر کمال گرایی را تایید می کند.

واژگان کلیدی: کمال گرایی، پیشرفت تحصیلی، انگیزه پیشرفت، دانش آموزان، ناحیه یک قزوین.

مقدمه

آگاهی یافتن از عواملی که موفقیت تحصیلی را تسهیل می کند، می تواند دلالت های ضمنی در یادگیری و آموزش دانش آموز داشته باشد. عملکرد تحصیلی سازه واحدی نیست و برنامه ریزی برای ارتقای آن، اقدامات آموزشی گسترده ای را می طلبد (غلامی و غفاری، ۱۳۹۶: ۱۱۸). شتاب روزافزون تحول علوم در زمینه های گوناگون و گسترش اطلاعات و ارتباطات، ضرورت پرورش نیروی انسانی کارآمد و با انگیزه را که بتواند هم پای این تحولات حرکت نماید، می طلبد. با توجه به نقش و اهمیت تحصیل در زندگی نوجوانان و جوانان شناسایی ویژگی های شخصیتی، تحصیلی، اجتماعی و انگیزشی این گروه از افراد رأی پرورش و ارتقای افکار ضروری به نظر می رسد (گلستانی و همکاران، ۱۳۹۶: ۸۰). موفقیت تحصیلی دانش آموزان در مدرسه، هدف اصلی هر نظام آموزشی می باشد و این موفقیت می تواند بر زندگی حال و آینده دانش آموز اثر گذار باشد (فرامرز و همکاران، ۱۳۹۸: ۲). سارافینو^۱، کمال گرایی را واجد جنبه های مثبت و منفی می داند و آن را معادل کمال گرایی بهنجار می داند (نصیر زاده و نرگسیان، ۱۳۹۸: ۱۷۱). کمال گرایی می تواند به صورت مثبت یا منفی بر عملکرد تحصیلی دانش آموزان تأثیر داشته باشد. در واقع کمال گرایان بر این باور هستند که باید به معیارهای بسیار بالا دست یابند و هیچ شکست و اشتباهی را نمی پذیرند (ذوقی و همکاران، ۱۳۹۸: ۱۹۸). کمال گرایی یک ویژگی شخصیتی است که با وضع کردن استانداردهای بسیار بالا برای عملکرد، ارزیابی از خود به صورت انتقادی، ارزیابی افراد خانواده به صورت انتقادی، نگرانی درباره اشتباهات و ارزیابی دیگر مردم به صورت انتقادی تعریف شده است (هافمن و همکاران^۲، ۲۰۱۵: ۳). اگر کمال گرایی را مانند یک سکه فرض کنیم، در این صورت یک روی آن کسب موفقیت و نیل به هدف و روی دیگر آن ترس از شکست یا سرزنش افراد یا دیگر پیامدهای اجتماعی مربوط به شکست است (علی یاری، ۱۳۹۶: ۲). بی تردید کمال گرایی یکی از ویژگی های شخصیتی می باشد که می تواند هم سازنده، مفید مثبت باشد هم نورووتیک کژ کنش نابهنجار منفی به عبارت دیگر کمال گرایی مثبت منفی دربرگیرنده آثار متفاوتی بر شخصیت کارآمدی افراد هستند. وقتی کمال گرایی به صورت ناسالم نابهنجار باشد، می تواند زمینه ساز اختلالاتی چون وسواس، افسردگی، بی اشتباهی عصبی، اختلالات شخصیت، اختلالات اضطرابی اضطراب اجتماعی و.. شود. اگر کمال گرایی بصورت سالم در راستای ارتقای توانمندی های فردی انگیزش بکار گرفته شود منجر به خودکارآمدی می گردد (ندیری و جعفریان، ۱۳۹۷: ۱). افراد کمال گرا از طرح واره های شناختی برخوردار هستند که بدون توجه به توانایی های خود، اهدافی فراتر از توان و ظرفیت خویش بر می گزینند و چون از شکست در رسیدن به کمال مورد نظرشان هراسان هستند و به جز موفقیت کامل به چیزی راضی نمی شوند. از این جهت ممکن است به خاطر ترس از عدم نیل به مقصود خود به هیچ عنوان به سراغ مسئولیت خود نروند یا آنها را در نیمه کاره رها می کنند و به همین دلیل دچار افت تحصیلی می شوند و از سوی دیگر کمال گرایی ممکن است با به وجود آوردن افسردگی و اضطراب به صورت غیر مستقیم به افت تحصیلی منجر گردد (علی یاری و همکاران، ۱۳۹۵: ۱). کمال گرایی مثبت و منفی به صورت مستقیم و غیر مستقیم بر پیشرفت تحصیلی تأثیر دارد (آکار و همکاران^۳، ۲۰۱۸: ۱). کمال گرایی در بین دانش آموزان که عملکرد تحصیلی نقش مهمی در انگیزه پیشرفت آنها دارد، امری شایع است. دانش آموزان کمال گرا با تلاش فزاینده برای بی نقص بودن و تعیین کردن استاندارد های افراطی به طور مداوم برای خود، همراه با تمایل برای ارزیابی انتقادی بالا برای رفتارشان مشخص می شوند و به درست انجام دادن تکالیف اکتفا نمی کنند و عملکرد بهتر داشتن نسبت به دیگران به تنهایی برای آنها قابل قبول نیست بلکه رضایت آنها تنها زمانی حاصل می شود که بدون هیچ خطایی و به صورت کامل تکالیف خود را انجام دهند به همین دلیل آنها یا سراغ مسئولیت نمی روند یا آن را نیمه کاره رها می کنند و بر پیشرفت و انگیزه دانش آموزان تأثیر می گذارد (ذوقی و همکاران، ۱۳۹۸: ۱۹۸). لذا پژوهش حاضر به دنبال پاسخگویی به سؤال زیر می باشد: چه رابطه ای بین کمال گرایی و انگیزه پیشرفت با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان وجود دارد؟

^۱ - Sarafino^۲ - Hoffman et al^۳ - Akar et al

پیشینه پژوهش

غفاریان (۱۳۹۸)، در پژوهشی تحت عنوان "بررسی رابطه بین کمال گرایی والدین با پیشرفت و انگیزش تحصیلی دانش آموزان مقطع ابتدائی شهرستان ملایر" به این نتیجه رسید که بین کمال گرایی والدین با انگیزش و پیشرفت تحصیلی رابطه معناداری وجود دارد. صیف و رحمان دوست (۱۳۹۷)، در پژوهشی با عنوان "بررسی رابطه کمال گرایی والدین با پیشرفت تحصیلی فرزندان پسر با ناکارآمدی اجتماعی" به این نتیجه رسید که بین کمال گرایی والدین و پیشرفت تحصیلی در بین دانش آموزان متوسطه شهرستان کهگیلویه رابطه وجود دارد. و به طور کلی بین کمال گرایی مادران و پیشرفت تحصیلی در بین دانش آموزان متوسطه شهرستان کهگیلویه وجود ندارد. بامری و مومنی مهمویی (۱۳۹۷)، در پژوهشی تحت عنوان "بررسی رابطه کمال گرایی والدین با پیشرفت تحصیلی در دانش آموزان مقطع متوسطه دوم شهرخاش" به این نتیجه رسیدند که بین کمالگرایی والدین و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان ارتباط مستقیم معناداری وجود دارد. کریم و همکاران (۱۳۹۶)، در پژوهشی تحت عنوان "بررسی رابطه کمال گرایی، انگیزش تحصیلی و بهزیستی روانشناختی با پیشرفت تحصیلی در دانش آموزان متوسطه" به این نتیجه رسیدند که کمال گرایی خود محور، انگیزش تحصیلی خود تعیین گر و غیرخود تعیین گر و بهزیستی روانشناختی با پیشرفت تحصیلی رابطه ی مثبت و معنادار دارند. وطن خواه و همکاران (۱۳۹۵)، در پژوهشی تحت عنوان "رابطه بین ابعاد کمال گرایی و هدف های پیشرفت با نقش واسطه ای انگیزه پیشرفت در ورزشکاران حرفه ای" به این نتیجه رسید که کمال گرایی مثبت و منفی هم به گونه مستقیم و هم به گونه غیرمستقیم از راه انگیزه پیشرفت، با هدف های پیشرفت در رابطه هستند. شکران یزد و همکاران^۴ (۲۰۱۹)، در پژوهشی تحت عنوان "رابطه کمال گرایی و حساسیت اضطراب با انگیزه تحصیلی در دانشجویان دانشگاه" انجام دادند. نتایج پژوهش توانایی پیش بینی انگیزه تحصیلی بر اساس حساسیت اضطراب و کمال گرایی را تأیید کرد. نادری^۵ (۲۰۱۹)، در پژوهشی تحت عنوان "رابطه بین کمال گرایی والدین و پیشرفت تحصیلی کودکان" به این نتیجه رسید که کمال گرایی در پیشرفت تحصیلی و عزت نفس دانشجویان تأثیر مثبتی دارد. کورتوویچ^۶ (۲۰۱۹)، در پژوهشی تحت عنوان "بینی پیش بینی: نقش پیشرفت تحصیلی، خودکارآمدی و کمال گرایی" به این نتیجه رسید که مسیرهای حاوی خودکارآمدی و کمال گرایی تطبیقی یا ناسازگارانه واسطه ارتباط بین پیشرفت تحصیلی و تعلل است. علاوه بر این، هر دو کمال گرایی سازگار و ناسازگارانه واسطه ارتباط بین خودکارآمدی و تعلل را نشان می دهند. کورلارو^۷ (۲۰۱۷)، در پژوهشی تحت عنوان "کمال گرایی در دانش آموزان دبیرستانی، احساسات دانشگاهی، پیشرفت تحصیلی واقعی و درک شده" انجام داد. او به این نتیجه رسید که هنگام کنترل پیشرفت تحصیلی، امید و غرور، بلکه اضطراب، عصبانیت و گناه به طور معناداری با کمال گرایی خودمحور مرتبط است و با کمال گرایی از پیش تعیین شده اجتماعی ارتباطی ندارد. در عوض، کمال گرایی از پیش تعریف شده اجتماعی با هم همبسته است اما کمال گرایی خودمحور با ناامیدی ارتباطی ندارد. قربانوردی نژاد^۸ (۲۰۱۴)، در پژوهشی با عنوان "بررسی رابطه بین سطح کمال گرایی دانشجویان و دستاوردهای آنها در سطح کمال گرایی و دستاوردهای آنها در یادگیری انگلیسی" انجام به هاین نتیجه رسید که بین سطح کمال گرایی دانش آموزان و پیشرفت آنها رابطه معناداری وجود ندارد.

اهداف پژوهش

- تعیین رابطه بین کمال گرایی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان.
- تعیین رابطه بین انگیزه پیشرفت و پیشرفت تحصیلی.
- تعیین رابط بین کمال گرایی و انگیزه پیشرفت دانش آموزان.
- تعیین رابطه کمال گرایی و انگیزه پیشرفت، پیشرفت تحصیلی دانش آموزان.

1- Shekarian Yazd et al

2- Nadiri

3- Kurtovic et al

4- Curelaru

5-Ghorbandordinejad

مبانی نظری تحقیق

کمال گرایی

فلت و هویت^۱ (۱۹۹۱)، معتقدند کمال گرایی عبارت است از گرایش فرد به داشتن مجموعه ای از معیارهای بالای افراطی و تمرکز بر شکست ها و نقص در عملکرد. هامچاک^۲ (۱۹۷۸)، با اتخاذ رویکردی متفاوت، نخستین کسی بود که بین انواع متفاوت کمال گرایی فرق گذاشت. او کمال گرایی را در دو بعد هنجار و نابهنجار^۳ بررسی کرده است. هامچاک کمال گرایان نابهنجار را افرادی می داند که برای رسیدن به اهدافشان احساس شادمانی می کنند و در مقابل، کمال گرایان نابهنجار هرگز از عملکردشان راضی نیست (شیخی و همکاران، ۱۳۹۸: ۲۷۵). به عبارتی کمال گرایی برآورده ساختن انتظارات خود و دیگران است با کیفیتی برتر و بهتر از آنچه موقعیت اقتضا می کند. کمال گرایی به صورت گرایش به سمت عملکرد بی نقص، تعیین اهداف در سطح بالا و ارزیابی سختگیرانه نسبت به خود شناخته می شود (گلستانی و همکاران، ۱۳۹۶: ۸۰).

انگیزه پیشرفت

انگیزه، پیشرفت تمایل به برتر داشتن، موفقیت و انجام بهتر تکالیف نسبت به دیگران تعریف می شود پیشرفت تحصیلی و می تواند به صورت درونی و یا بیرونی باشد. انگیزه درونی، انگیزه ها که از خود فرد سرچشمه می گیرد و نتیجه آن لذت بردن از فرایند افزایش شایستگی فرد در ارتباط با وظایف و تحصیل است» تعریف شود (زمانی و پور آتشی، ۱۳۹۷: ۷۸).

پیشرفت تحصیلی

مقدار دستیابی دانش آموز به هدف های تربیتی که معمولاً در حیطه شناختی و در یک موضوع درسی خاص است. به طور کلی این، اصطلاح به معنای مقدار یادگیری آموزشی فرد است، به طوری که بتوان آن ها را در مقوله کلی عوامل مربوط به تفاوت های فردی و عوامل مربوط به مدرسه و نظام آموزش و پرورش مورد مطالعه قرار داد (منوچهری زاده و همکاران، ۱۳۹۸: ۱۱۷).

فرضیه های پژوهش

- بین کمال گرایی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان ارتباط وجود دارد.
- بین انگیزه پیشرفت و پیشرفت تحصیلی رابطه وجود دارد.
- بین کمال گرایی و انگیزه پیشرفت دانش آموزان رابطه وجود دارد.
- کمال گرایی و انگیزه پیشرفت، پیشرفت تحصیلی دانش آموزان را پیش بینی می کنند.

روش تحقیق

پژوهش حاضر از لحاظ هدف کاربردی و از لحاظ روش دارای ماهیتی توصیفی - تحلیلی و به صورت پیمایشی است. گردآوری مطالب به کمک مطالعات اسنادی - کتابخانه ای و گردآوری داده ها با برداشت های میدانی از طریق ابزارهای مشاهده، تکمیل پرسشنامه انجام گرفته است. این پرسشنامه پس از تأیید و تعیین روایی و پایایی، توسط محقق در بین دانش آموزان دختر و پسر دوره دوم مقطع متوسطه ناحیه یک قزوین به صورت نمونه گیری خوشه ای توزیع شد. جامعه آماری پژوهش، دانش آموزان دختر و پسر دوره دوم مقطع متوسطه ناحیه یک قزوین در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ به تعداد ۷۹۲۰ نفر می باشند که تعداد نمونه با استفاده از فرمول کوکران ۳۸۵ نفر محاسبه شد. در پژوهش حاضر از پرسشنامه کمال گرایی هیل و همکاران (۲۰۰۴) استفاده

¹ Flett & Hewitt

² Hamachek

³ Normal & Neurotic

شده که این پرسشنامه شامل ۵۹ سوال است و هشت بعد کمال گرایی را اندازه می گیرد. چهار مؤلفه سنجش اشتباهات، نیاز به تأیید برای عملکرد کمالگرایانه، درک فشار از طرف والدین و تلقی منفی از خود، کمالگرایی منفی را می سنجد و چهار بُعد کوشش برای بهترین بودن، معیارهای بالا برای دیگران، هدفمندی و نظم برای سنجش کمال گرایی مثبت بکار می روند نمره گذاری این پرسشنامه بر اساس طیف لیکرت ۱ (کاملاً مخالفم) تا ۵ (کاملاً موافقم) انجام شده است. همچنین از پرسشنامه انگیزه پیشرفت هرمنس (۱۹۷۷) با ۲۹ سؤال استفاده شده است. برای تعیین پایایی پرسشنامه ها از روش آلفای کرونباخ استفاده گردید که این ضریب برای کمال گرایی مثبت و کمال گرایی منفی به ترتیب ۰/۶۶، ۰/۶۰ بود. آزمون تحلیل عاملی روایی سوالات پرسشنامه را تأیید کرد. در رابطه با پرسشنامه انگیزه پیشرفت تحصیلی نوحی و همکاران روایی ابزار را با روش اعتبار سازه بررسی و تأیید کرده اند و پایایی پرسشنامه نیز با آزمون الفای کرونباخ ۰/۹۷ محاسبه شد. برای تجزیه و تحلیل داده های حاصل از پرسشنامه از نرم افزار SPSS استفاده شده است. آزمون کولموگروف اسمیرنوف نرمال بودن داده ها را نشان داد که در نهایت برای بررسی فرضیات پژوهش از آزمون های پارامتریک پیروسون و رگرسیون استفاده شده است.

تحلیل داده ها

شاخص های مرکزگرا و پراکندگی متغیر های این تحقیق در جدول شماره (۱) آورده شده.

جدول (۱) شاخص های مرکزی و پراکندگی متغیر های مورد پژوهش

آماره ها متغیرها	فراوانی	میانگین	انحراف استاندارد	حداقل نمره	حداکثر نمره	چولگی	کشدگی
کمال گرایی	۳۶۴	۲۰۵/۲۴	۲۵/۶۳	۱۲۴	۲۷۲	-۰/۰۲۸	۰/۰۰۹
انگیزه پیشرفت	۳۶۴	۶۷/۰۷	۶/۹۶	۴۰	۹۵	-۰/۰۵۱	-۱/۷۸
پیشرفت تحصیلی	۳۶۴	۱۷/۳۲	۱/۸۷	۳۰	۲۰	-۲۰/۰۵	-۹/۷۱

همانگونه که جدول (۱) نشان می دهد می دهد میانگین متغیرهای کمال گرایی، انگیزه پیشرفت و پیشرفت تحصیلی به ترتیب برابر با ۲۰۵/۲۴، ۶۷/۰۷ و ۱۷/۳۲ و انحراف معیار این متغیر ها به ترتیب برابر با ۲۵/۶۳، ۶/۹۶ و ۱/۸۷ است. یکی از شروط لازم برای بکارگیری آزمون های پارامتریک مانند ضریب همبستگی پیروسون و رگرسیون، رعایت فرض نرمال بودن داده هاست. در جداول (۲) و (۳) مفروضه های این آزمون ها بررسی شده اند.

جدول (۲) آزمون کولموگروف اسمیرنوف برای بررسی نرمال بودن توزیع داده ها

پارامتر های نرمال بودن	انگیزه پیشرفت	کمال گرایی	پیشرفت تحصیلی
تعداد	۳۶۴	۳۶۴	۳۶۴
میانگین	۶۷/۰۷	۲۰۵/۲۴	۱۷/۳۲
قدر مطلق	۰/۱۳۶	۰/۱۲۲	۰/۱۲۰
مثبت	۰/۱۳۶	۰/۱۰۴	۰/۱۰۲
منفی	-۰/۰۷۴	-۰/۱۲۲	-۰/۱۲۰
آزمون کولموگروف - اسمیرنوف	۰/۶۸۱	۰/۶۱۲	۰/۵۹۹
سطح معناداری (sig)	۰/۷۴۲	۰/۸۴۸	۰/۸۶۵

با توجه جدول (۲) درمی یابیم، سطح معنا داری مربوط به همه متغیرها از آلفای ۰/۰۵ بیشتر است یعنی $p > 0.05$ است. پس تمام این توزیع ها از فرض نرمال بودن پیروی می کنند و توزیع داده ها نرمال می باشد. پس اجرای آزمون های پارامتری مطلوب و قابل اجرا است. داده های بدست آمده از آزمون لوین برای همگونی و برابری واریانس ها در جدول (۳) آورده شده است.

جدول (۳) آزمون لوین مربوط به همگنی و برابری واریانس ها

متغیرها	آماره لوین	درجه آزادی ۱	درجه آزادی ۲	سطح معنی داری
انگیزه پیشرفت	۱/۲۷۵	۴	۳۵۹	۰/۳۱۳
کمال گرایی	۰/۹۰۵	۴	۳۵۹	۰/۴۸۰
پیشرفت تحصیلی	۱/۳۷۹	۴	۳۵۹	۰/۲۷۷

مقادیر مربوط به جدول (۳) نشان می دهد، سطح معنا داری مربوط به همه متغیرها از آلفای ۰/۰۵ بزرگتر است یعنی $P > 0.05$ است. بنابر این توزیع نمرات از مفروضه ی همگنی و برابری واریانس ها پیروی می کند در نتیجه اجرای آزمون های پارامتری مطلوب است. نتایج آزمون های پارامتریک برای آزمون فرضیه های پژوهش بر اساس ترتیب ارائه فرضیه ها در ادامه آورده شده است.

آزمون فرضیه ها

➤ **فرضیه اول:** بین کمال گرایی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان ارتباط وجود دارد.

ضریب همبستگی بین متغیرهای کمال گرایی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان در جدول (۴) ارائه شده است.

جدول (۴) Error! No text of specified style in document. ضریب همبستگی بین متغیرهای کمال گرایی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان

پیشرفت تحصیلی	-	-	
-۰/۱۸۴	۱	ضریب همبستگی پیرسون	کمال گرایی
۰/۰۰۴	-	سطح معناداری دو دامنه	
۳۶۴	۳۶۴	فراوانی	

این فرضیه با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون مورد سنجش قرار گرفت و میزان ضریب همبستگی برابر با $r = -0.184$ با سطح معناداری $P = 0.004$ بدست آمد. چون سطح معناداری محاسبه شده از آلفای ۰/۰۵ کوچکتر است در نتیجه فرض صفر رد می گردد. به عبارت دیگر با احتمال ۹۵ درصد اطمینان بین کمالگرایی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان پسر رابطه وجود دارد.

➤ **فرضیه دوم:** بین انگیزه پیشرفت و پیشرفت تحصیلی رابطه وجود دارد.

ضریب همبستگی بین متغیرهای انگیزه پیشرفت و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان در جدول (۵) ارائه شده است.

جدول (۵) Error! No text of specified style in document. ضریب همبستگی بین متغیرهای انگیزه پیشرفت و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان

پیشرفت تحصیلی	-	-	
-۰/۰۳۰	۱	ضریب همبستگی پیرسون	انگیزه پیشرفت
۰/۷۴۲	-	سطح معناداری دو دامنه	
۳۶۴	۳۶۴	فراوانی	

فرضیه دوم با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون بررسی شد و میزان ضریب همبستگی برابر با $r = 0.30$ با سطح معناداری $sig = 0.742$ است. به علت اینکه سطح معناداری بدست آمده از آلفای ۰/۰۵ بیشتر شده پس فرض صفر مورد تایید

قرار می گیرد. به سخن دیگر با احتمال ۹۵ درصد اطمینان میان انگیزه پیشرفت و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر رابطه ای مشاهده نمی شود.

➤ **فرضیه سوم:** بین کمال گرایی و انگیزه پیشرفت دانش آموزان رابطه وجود دارد.

جدول Error! No text of specified style in document. (۶) ضریب همبستگی بین متغیر های کمال گرایی و

انگیزه پیشرفت

انگیزه پیشرفت	-	-	
۰/۲۱۸	۱	ضریب همبستگی پیرسون	کمال گرایی
۰/۰۰۱	-	سطح معناداری دو دامنه	
۳۶۴	۳۶۴	فراوانی	

برای سنجش این فرضیه ضریب همبستگی پیرسون بکار رفت و مقدار ضریب همبستگی برابر با $r=0.218$ با سطح معناداری $sig=0.001$ است. به علت اینکه سطح معناداری حساب شده از آلفای 0.05 کمتر شده بنابراین فرض صفر رد می شود. به عبارت دیگر با احتمال ۹۵ درصد اطمینان بین کمال گرایی و انگیزه پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه وجود دارد و میزان همبستگی متوسط و جهت همبستگی مثبت است به این معنی که هر اندازه میزان کمال گرایی دانش آموزان افزایش یابد، انگیزه پیشرفت تحصیلی آنان نیز افزایش می یابد.

فرضیه چهارم: کمال گرایی و انگیزه پیشرفت، پیشرفت تحصیلی دانش آموزان را پیش بینی می کنند.

جدول Error! No text of specified style in document. (۷) متغیر های وارد و خارج شده

مدل	متغیر های وارد شده	متغیر های خارج شده	روش
۱	کمال گرایی، انگیزه پیشرفت	.	همزمان

متغیر وابسته: پیشرفت تحصیلی

جدول Error! No text of specified style in document. (۸) خلاصه مدل

مدل	ضریب همبستگی	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	مقدار f^2	دروبین واتسون
۱	۰/۲۱۸	۰/۰۴۷۵	۰/۰۳۲۱	۴/۲۹۸	۱/۹۴۷

یافته ها نشان می دهد که کمال گرایی و انگیزه پیشرفت در مجموع 0.32 درصد پیشرفت تحصیلی دانش آموزان را تبیین می کنند.

جدول Error! No text of specified style in document. (۹) مربوط به معنی داری مدل

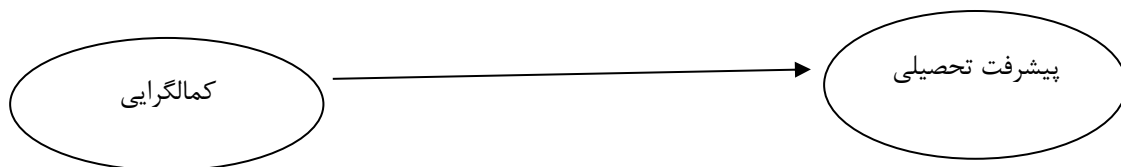
مدل	مجموع مجزورات	درجه آزادی	میانگین مجزورات	F مقدار	سطح معنی داری
رگرسیون	۱۳/۵۰۷	۲	۴/۲۵۳	۴/۴۲۹۸	۰/۰۰۱
مقادیر باقیمانده	۳۲۷۱/۸۱	۳۶۰	۳/۳۵۳	-	-
کل	۳۲۸۵/۳۲	۳۶۴		-	-

یافته ها نشان می دهد که مدل رگرسیونی از نظر آماری معنی دار است. بنابر این مدل مذکور برای تحلیل رگرسیونی مناسب است.

جدول. Error! No text of specified style in document. (۱۰) جدول ضرایب رگرسیونی

مدل	ضرایب استاندارد نشده		ضرایب استاندارد شده		T مقدار	سطح معنی داری
	مقدار ثابت	B مقدار	خطای استاندارد	مقدار بتا		
۱	۱۹/۵۴۳	۰/۶۱۰			۳۲/۰۱۴	۰/۰۰۱
	۰/۰۰۴	۰/۰۰۲	۰/۱۰۹		۲/۰۳۲	۰/۰۴۳
	- ۰/۰۰۷	۰/۰۰۶	- ۰/۰۰۶		۱-/۱۱۱	۰/۲۶۷

یافته ها نشان می دهد که متغیر های کمال گرایی و انگیزه پیشرفت در مجموع ۰/۳۲ درصد پیشرفت تحصیلی دانش آموزان را تبیین می کنند. همچنین نتایج آزمون f معناداری R2 (ضریب تعیین) را تایید می کند. زیرا سطح معناداری حساب شده از آلفای ۰/۰۵ کمتر است. یعنی $P < ۰/۰۵$ است. سرانجام داده های جدول ضرایب، تبیین کنندگی متغیر کمال گرایی را تایید می کند. مقادیر مربوط به بتای متغیر کمال گرایی برابر با ۰/۱۰۹ است و نشان می دهد چنانچه یک واحد میزان کمال گرایی دانش آموزان تغییر یابد به میزان ۱۱ درصد پیشرفت تحصیلی آنان تغییر می یابد اما متغیر انگیزه پیشرفت تحصیلی از قدرت تبیین کنندگی برخوردار نیست. که نتیجه این پژوهش با تحقیقات فرشید خسرو پور، مژگان نیکویی (۱۳۹۲) و میکولن و همکاران (۲۰۰۵) همسو می باشد که در این مطالعات فرشید خسرو پور، مژگان نیکویی (۱۳۹۲) در تحقیقی تحت عنوان رابطه بین کمال گرایی، انگیزه های پیشرفت و عزت نفس با عملکرد تحصیلی دانشجویان را بررسی کردند نتایج تحقیق نشان داد بین کمال گرایی و انگیزه های پیشرفت و عزت نفس با عملکرد تحصیلی رابطه ی مثبت معنی داری وجود دارد و این طور نتیجه گیری شد که برای بهبود وضعیت تحصیلی دانشجویان باید ویژگی های کمال گرایی، عزت نفس و به ویژه انگیزه پیشرفت مورد توجه قرار گیرد.

شکل. Error! No text of specified style in document. (۱) مدل تحلیلی مربوط به پیش بینی پیشرفت تحصیلی دانش آموزان توسط متغیر کمال گرایی

معادله رگرسیونی تاثیر کمال گرایی و انگیزه پیشرفت بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان به شرح زیر است:

$$۰/۱۰۹ = \text{پیشرفت تحصیلی} + ۱۹/۵۴۳$$

در این پژوهش، رابطه بین کمال گرایی و انگیزه پیشرفت با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان مدارس متوسطه ناحیه یک شهر قزوین در سال تحصیلی ۱۳۹۷-۹۸ مورد بررسی قرار گرفت. جامعه آماری این تحقیق تمام دانش آموزان دختر و پسر دبیرستانی در سال تحصیلی ۱۳۹۷-۹۸ خواهد بود که تعداد آنها ۷۹۲۰ نفر مورد بررسی قرار گرفتند. تعداد افراد نمونه با توجه به جدول کرجسی و مورگان و محاسبه با فرمول کوکران ۳۸۵ نفر است. که حدود ۲۱ نمونه از ۳۸۵ نمونه را به علت ناقص بودن فرم های پاسخنامه کنار گذاشته شد برای برگزیدن افراد نمونه روش نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای (سرمد، بازرگان و حجازی، ۱۳) مورد استفاده قرار گرفت. در ادامه برای سنجش کمال گرایی از پرسشنامه ی کمال گرایی هیل و همکاران (۲۰۰۴) استفاده شد و برای گرد آوری داده ها پرسش نامه انگیزه پیشرفت هرمنس بکار رفت. نتایج بدست آمده از تجزیه و تحلیل داده ها با روش

همبستگی پیرسون برای تمامی متغیرها استفاده شده است. که هر دو متغیر کمال گرایی و انگیزه پیشرفت در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان نقش دارند.

نتیجه گیری

ضریب همبستگی بین متغیرهای کمال گرایی و پیشرفت تحصیلی محاسبه شد. طبق یافته های پژوهش میزان ضریب همبستگی برابر با $r = -0.184$ با سطح معناداری $P = 0.004$ است، بنابراین فرض صفر رد می شود. به عبارت دیگر با احتمال ۹۵ درصد اطمینان بین کمالگرایی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان پسر رابطه وجود دارد. در تبیین این نتایج می توان گفت که، هر چه کمال گرایی فراگیران بیشتر باشد، پیشرفت تحصیلی آنها افزایش می یابد. لذا نتایج حاصل از این فرضیه با پژوهش های غفاری (۱۳۹۸)، صیف و رحمان دوست (۱۳۹۷)، بامری و مومنی مهمویی (۱۳۹۷)، وطن خواه و همکاران (۱۳۹۵)، نادری (۲۰۱۹)، کورتوویچ (۲۰۱۹) هم خوانی وجود دارد. ضریب همبستگی میان متغیرهای انگیزه پیشرفت و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان محاسبه شد طبق یافته های پژوهش مقدار ضریب همبستگی برابر با $r = 0.30$ با سطح معناداری $\text{Sig} = 0.000742$ می باشد. چون سطح معناداری محاسبه شده از آلفای 0.05 بیشتر شده بنابراین فرض صفر تایید می شود. یعنی با احتمال ۹۵ درصد اطمینان بین انگیزه پیشرفت و پیشرفت تحصیلی فراگیران دختر رابطه وجود ندارد. لذا نتایج حاصل از این فرضیه با پژوهش کریم و همکاران (۱۳۹۶)، وطن خواه و همکاران (۱۳۹۵)، شکران یزد و همکاران (۲۰۱۹) هم خوانی وجود دارد. مقدار ضریب همبستگی بین متغیرهای کمال گرایی و انگیزه پیشرفت دانش آموزان مورد بررسی قرار گرفت طبق یافته های پژوهش میزان ضریب همبستگی برابر با $r = 0.218$ با سطح معناداری $\text{Sig} = 0.001$ است. به علت اینکه سطح معناداری محاسبه شده از آلفای 0.05 کمتر است بنابراین فرض صفر رد می شود. یعنی با احتمال ۹۵ درصد اطمینان میان کمالگرایی و انگیزه پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه وجود دارد و مقدار همبستگی متوسط و جهت همبستگی مثبت است به این معنی که هر اندازه میزان کمال گرایی دانش آموزان افزایش یابد، انگیزه پیشرفت تحصیلی آنان نیز افزایش می یابد. لذا نتایج حاصل از این فرضیه با پژوهش های غفاری (۱۳۹۸)، کریم و همکاران (۱۳۹۶)، وطن خواه و همکاران (۱۳۹۵)، شکران یزد و همکاران (۲۰۱۹)، هم خوانی وجود دارد. همچنین متغیرهای کمال گرایی و انگیزه پیشرفت در کل 0.32 درصد پیشرفت تحصیلی دانش آموزان را تبیین می نمایند. و نیز داده های آزمون f معناداری R^2 (ضریب تعیین) را تایید می کند. چون سطح معناداری محاسبه شده از آلفای 0.05 کمتر شده. به دیگر سخن $P < 0.05$ است. بنابراین با توجه اعداد جدول ضرایب، متغیر کمالگرایی را می توان تبیین کرد. داده های مربوط به بتای متغیر کمال گرایی برابر با 0.109 است و در نتیجه اگر یک واحد میزان کمال گرایی دانش آموزان تغییر کند به مقدار ۱۱ درصد پیشرفت تحصیلی آنان تغییر می کند اما متغیر انگیزه پیشرفت تحصیلی از قدرت تبیین کنندگی برخوردار نیست. لذا نتایج حاصل از این فرضیه با پژوهش های غفاری (۱۳۹۸)، صیف و رحمان دوست (۱۳۹۷)، بامری و مومنی مهمویی (۱۳۹۷)، وطن خواه و همکاران (۱۳۹۵)، شکران یزد و همکاران (۲۰۱۹)، نادری (۲۰۱۹)، کورتوویچ^{۱۲} (۲۰۱۹)، کریم و همکاران (۱۳۹۶)، شکران یزد و همکاران (۲۰۱۹) هم خوانی وجود دارد.

پیشنهادهات

توصیه می شود تا در یک کارگاه آموزشی، آموزش مبتنی بر تقویت انگیزش درونی برای دانشجویان برگزار شود. همچنین، به مشاوران و اولیای تعلیم و تربیت توصیه می شود از آموزش مبتنی بر انگیزش درونی به شیوه گروهی و فردی به عنوان روشی موثر جهت افزایش پیشرفت تحصیلی استفاده نمایند. همچنین به علت اینکه کیفیت انگیزش تحصیلی در مراحل مختلف رشد و تکامل تفاوت دارد؛ برای افزایش انگیزه تحصیلی در فراگیران باید مسئولان آموزشی و معلمان با مبانی روانشناسی آشنایی داشته و کارگاه هایی در این زمینه برای آنها برگزار شود. مسئولان آموزشی، پ رورشی و فرهنگی باید به تغییرات هرساله کتاب های

¹- Kurtovic et al

درسی توجه کنند و معلمان بدنبال تغییر کتابهای درسی در کارگاه های آموزشی شرکت کنند. والدین دانش آموزان باید واقع بین بوده واز استعدادها وتوانایی های فرزند خود و علایق آنها آگاه شوند و انتظارات معقول ومتعادلی از آنها داشته باشند و مخصوصا در انتخاب رشته تحصیلی استعداد وعلاقه بچه ها را مورد توجه قرار دهند.

منابع و مراجع

- [۱] بامری، خیراله، مومنی مهمویی، حسین، (۱۳۹۷)، بررسی رابطه ی کمال گرایی والدین با پیشرفت تحصیلی در دانش آموزان مقطع متوسطه دوم شهرخاش، ششمین کنفرانس ملی توسعه پایدار در علوم تربیتی و روانشناسی، مطالعات اجتماعی و فرهنگی.
 - [۲] ذوقی، لیلا، کاکاوند، منیر، چوبداری، عسگر، (۱۳۹۸)، بررسی رابطه کمالگرایی با اضطراب امتحان با متغیر میانجی ذهن آگاهی در دانشجویان، دوره ۱۵، شماره ۵۱، صفحات ۱۹۵-۲۱۰.
 - [۳] زمانی، اصغر، پورآتش، مهتاب، (۱۳۹۷)، بررسی انگیزه پیشرفت دانشجویان بر اساس عوامل تبیین کننده ذهن آگاهی در دانشجویان، فصلنامه روانشناسی تربیتی، سال ۱۵، شماره ۵۱، صفحات ۱۹۵-۲۱۰.
 - [۴] شیخی، غیاث الدین، رجب پور، مجتبی، شیبانی، حسین، (۱۳۹۸)، ارتباط کمال گرایی، اضطراب، نظم جویی شناختی هیجان با درگیری تحصیلی دانشجویان دانشگاه پیام نور پیرانشهر، فرهنگ در دانشگاه اسلامی ۳۱، سال ۹، شماره ۲، صفحات ۲۷۱-۲۹۴.
 - [۵] صیف، محمد، رحمان دوست، مصطفی، (۱۳۹۷)، بررسی رابطه کمال گرایی والدین با پیشرفت تحصیلی فرزندان پسر با ناکارآمدی اجتماعی، کنفرانس ملی دستاوردهای نوین جهان در تعلیم و تربیت، روانشناسی، حقوق و مطالعات فرهنگی - اجتماعی.
 - [۶] علی یاری، فرضعلی، (۱۳۹۵)، بررسی رابطه کمال گرایی والدین با پیشرفت تحصیلی فرزندان، کنفرانس بین المللی روان شناسی، علوم تربیتی و رفتاری.
 - [۷] غفاریان، عصمت، (۱۳۹۸)، در بررسی رابطه بین کمال گرایی والدین با پیشرفت و انگیزش تحصیلی دانش آموزان مقطع ابتدائی شهرستان ملایر، سومین کنفرانس دانش و فناوری روانشناسی، علوم تربیتی و جامعه شناسی ایران.
 - [۸] غلامی، سمانه، غفاری، مجید، (۱۳۹۶)، کمال گرایی مثبت و منفی و عملکرد تحصیلی: اثرات واسطه ای سبک هویت و تعهد هویت، مجله دست آوردهای روان شناختی (علوم تربیتی و روان شناسی)، دوره ۴، سال ۲۴، شماره ۲، صفحات ۱۱۷-۱۳۶.
 - [۹] فرامرزی، حمید، بهروزی، ناصر، فرزادی، فاطمه، (۱۳۹۸)، رابطه پیشایندهای عواطف تحصیلی، هویت تحصیلی و اهداف پیشرفت با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان، مجله روانشناسی مدرسه، دوره ۸، شماره ۲، صفحات ۹۱-۱۱۲.
 - [۱۰] کریم، کامبیز، کاوسیان، جواد، عبدی، بهشته، کرامتی، هادی، (۱۳۹۶)، بررسی رابطه کمال گرایی، انگیزش تحصیلی و بهزیستی روانشناختی با پیشرفت تحصیلی در دانش آموزان متوسطه، کنفرانس بین المللی روانشناسی، مشاوره، تعلیم و تربیت.
 - [۱۱] گلستانی، حسن، امین بیدختی، علی اکبر، جعفری، سکینه، (۱۳۹۶)، رابطه کمالگرایی خودگرا و جامعه مدار با فرسودگی تحصیلی با توجه به نقش واسطه ای انگیزش درونی و بیرونی، مجله روانشناسی بالینی- سال دهم، شماره ۱، صفحات ۷۹-۸۹.
 - [۱۲] منوچهری زاه، الهام، جزایری، فاطمه، کلاتر رشیدی، فرزانه، (۱۳۹۸)، نگرش سنجی تکنولوژی آموزشی و بررسی تاثیر آن بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر پایه ششم شهرستان گتوند (خوزستان) در درس علوم تجربی در سال تحصیلی ۱۳۹۷-۱۳۹۸، فصلنامه پویا در آموزش تربیتی و مشاوره، دوره ۴، شماره ۸، صفحات ۱۰۸-۱۲۷.
 - [۱۳] ندیری، معصومه، جعفریان سیار، حمید، (۱۳۹۷)، رابطه بین کمال گرایی والدین پیشرفت تحصیلی فرزندان، دومین کنفرانس بین المللی روانشناسی، مشاوره، تعلیم تربیت.
 - [۱۴] نصیر زاده، سمیه، نرگسیان، جواد، (۱۳۹۸)، بررسی تأثیر باورهای فراشناختی بر بهزیستی تحصیلی با میانجی گری کمال گرایی دانش آموزان، مجله روان شناسی مدرسه، دوره ۸، شماره ۳، صفحات ۱۶۹-۱۸۶.
 - [۱۵] وطن خواه، محمد، سامانی، سیامک، (۱۳۹۵)، رابطه بین ابعاد کمال گرایی و هدف های پیشرفت با نقش واسطه ای انگیزه پیشرفت در ورزشکاران حرفه ای، روش ها و مدل های روان شناختی، دوره ۷، شماره ۲۴، صفحات ۱۰۳-۱۲۷.
- [16] Akar, H.; Y.B. Dogan & M. Üstüner (2018). "The Problems of Contemporary Education". European Journal of Contemporary Education, 7(1): 7-20.

- [17] 17-Curelaru, Versavia, (2017), Perfectionism in High School Students, Academic Emotions, Real and Perceived Academic Achievement, International Conference, DOI: 10.15405/epsbs.2017.05.02.144.
- [18] Ghorbandordinejad, Farhad, (2014), Examining the Relationship Between Students' Levels of Perfectionism and Their Achievements in English Learning, IJRELT, VOL2, NO2, p: 36-45
- [19] Hoffmann, A., Stoeber, J., & Musch, J. (2015), Multidimensional perfectionism and assortative mating: A perfect date?. *Personality and Individual Differences*, 86, 94-100.
- [20] Kurtovic, Ana, Vrdoljak, Gabrijela , Idzanovic, Anita, (2019), Predicting Procrastination: The Role of Academic Achievement, Self-efficacy and Perfectionism, *IJEP – International Journal of Educational Psychology*, Vol. 8 No. 1
- [21] Madigan, Daniel J., (2019), A Meta-Analysis of Perfectionism and Academic Achievement, *Educational Psychology Review*, <https://doi.org/10.1007/s10648-019-09484-2>.
- [22] Nadiri,Masoumeh, (2019), The Relationship between Parental Perfectionism and Children's Achievement Academic, *BRAIN. Broad Research, Artificial Intelligence and Neuroscience*, Volume10, Issue4, P: 146-157.
- [23] Shekarian Yazd, Fateme , Abbasi Ghari, Nafiseh , Bavafa ORCID, Jaberghaderi, Nasrin, (2019), Relationship of Perfectionism and Anxiety Sensitivity with Academic Motivation in University Students, *International Journal of Health and Life Sciences*: 6 (1).